

શ્રી પરમાત્માને નમઃ

સાતિ તોરડી

નાટકના ગાયનો.

શ્રી સરસ્વતી નાટક સમાજ માટે

ગાના

પ્રભાશક અંબારામ નાયક

ગાત્રી પ્રસિદ્ધ ગા

વીઠલદાસ ત્રીભોવનદાસ ભોજક મેનજર

વાડીલાલ હરગોવનદાસ માલીક

શ્રી મન્મથનિ નાટક સમાજ હાલ ગયાજી સંચાલિત

ગાંધીકોટ સુરત.

૩૨૬૬

સુરત ગાના પલ ઉપર આવેલા જન વિજય

ગિરીગ પ્રમુખ હારદાસ માનનીયે ગાથી

કીર્મત ર આના.

29th April 1958
27. ELQIE
अहमदाबाद
५१०३
७-२-९

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાશ્રિટ વિભાગ]

અનુક્રમાક ૫૧૦૩

દર્શાવ

પુસ્તકનું નામ સતી તારેન જા.૨૩૧: ૩૫૫૦

વિષય ૬ - ૨ - ૧

તમારા ચહેરાને ખુબસુરત કરવા માંગતા હોયતો

કીનખાખવાલા ધીરજલાલ દેવચંદની

— મનમોહક —

પાધડી વાપરો

હમારા માનવતા ઘરાકોની સગવડને ખાતર આ વસ્ત્રી
ખબરૂ સસ્તો માલ પણ રાખવામા આવ્યો છે તેની કીમત
નીચે મુજબ રાખી છે

રેશમી

પાધડી નં ૧ સાદી રેશમી કીમત રૂ ૬-૮-૦

પાધડી નં ૨ સાદી રેશમી કીમત રૂ ૬-૦-૦

પાધડી નં ૩ સાદી રેશમી કીમત રૂ ૩-૮-૦

સુતરાઉ

પાધડી નં ૧ સાદી સુતરાઉ કીમત રૂ ૩-૪-૦

પાધડી નં ૨ સાદી સુતરાઉ કીમત રૂ ૨-૦-૦

સાદી એટલે તોગ રંગના વગરની તેમજ તોગ રંગના ૧૧ પાંચ
પાંચોની કીમત તે મુજબ આપી વતી સમજવી

કીનખાખવાળા ધીરજલાલ દેવચંદ

કે. બેગમપુરા દુધારાશેરી સુરત

ધર નંબર ૧૮૧

લગ્નસરાનો

શણગાર તે શું?

ખરા રજવાડી જરીના ડેસો

વરરાજાને પહેરવાના ખરા તેમજ ખોટા લખ્યાનાં જા-
મા જોધપુરી તેમજ રજવાડી મંડીલો, ખરી અને ખોટી
પાઘડીઓ તામના ફેંટા, ફેન્સીકટના સીરપેચ તથા પીછી
અને બાદલાની કલગી વીગેરે જથાબંધ તથા છુટક જનાવનાર
વેચનાર અને ભાડે આપનાર,

દુકાન સ્ટેશન રોડ
તાર હોફીસ પાસ
બેગમપુરા.

} ગોવનભાઈ નારણદાસ
ગ્રાપરીઆશેરી—મુરત.

તા ૦ ૬૦ ઉપર લખેલો દરેક જાતનો માલ ઓર્ડર મુજબ
તાત્કાલે યનારી આપીશું

શ્રી ગણેશાય નમઃ

❧ સતિ તોરણ ❧

નાટકના ગાયનો તથા સંક્ષિપ્ત સાર.

શ્રી સરસ્વતિ નાટક સમાજ માટે

રચનાર

પ્રભાશંકર અંબારામ નાયક

પ્રમિદ્ધ કર્તા

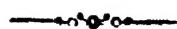
વીઠલદાસ ત્રીલોચનદાસ ભોજક મેનેજર

વી. એચ. શાહ, માલિક

શ્રી સરસ્વતિ નાટક સમાજ—સુરત.

આ નાટક બાળપણના દરેક હૃદયે જોયેલું નાટક રૂપે મા એકટ પ્રમાણે
માયેઝરએ પોતાને સ્વાધીન રાખ્યા છે માટે તેમની રજા સિવાય
કોઈએ બજવાવું બજવાવવું અગર છાપવું યા છપાવવું નહીં.

સુરત ચૌરાના પુત્ર ઉપર આવતા નૈન વિજય પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં
દાકેરદાસ માનસીંગે છાપી

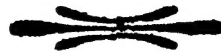

કિંમત બે આના.

વિજ્ઞાપના.

ઓળે આ કપની પોતાનાં ખેલોમા એક વધુ ખેલનો ઉમેરો કરે છે જો કે આ કપની બાળકરૂપે હજુ દુધ પીતું ટળી માત્ર ભાખોડીયા ભંરજમાલના થયુ છે તો પણ પોતાના તેટલાજ સમયના પ્રમાણમાં વધુ નિતીમય અને બોધદાયક ખેલો ભજવી જનસમુહને સુપ્રસન્ન કર્યા છે. તેમજ જનમસુહ પણ તેને સારો આશ્રય આપી રહ્યા છે. તે સૌ કોઇ જાણે છે અને તત્સબધે કોઈના પણ બે મત નથી અને તેથીજ પ્રેરાઇ આ સ્ત્રીસુબોધક આજે પુર્ણ પાતીવ્રત્ય ભાવદર્શક સતિત્વની સાક્ષીત દેવી તથા જે ધર્મનિતી અને સદ્વિચારોની પ્રતિભા સતિ તોરણ નામનો ઐતિહાસિક નાટ્ય પ્રયોગ પ્રેક્ષકોની મનમુગ્ધ ભજવી બતાવીએ છીએ. તો જો તે જનસમાજને પ્રીય થઇ પાતાનુ રદ્યમ્થાન થશે તો અમારા શ્રમને કૃતાર્થમાં પ્રેરશુ એજ વિનંતિ

સમજ.

સૌરાષ્ટ્રના મધ્યગિરિ કુંજ અને અખર રાજ્યના કટાક્ષ કુવેર જેસલની ગેરવર્તણૂકથી ત્યાના અધિષ્ઠાતા યાને રાજ્યના માલીક તેના વડીલ બન્ધુ સઆમસીંહ તરફથી તેની વર્તણૂક સુધારવા જેસલને દેશવટો આપે છે આથી ઉમ્મેરાઇ જઇ જેસલ આમુપાસના પ્રદેશમાં બહારવટુ શરૂ કરી પ્રજાને હૃદયભેદક ત્રાસ આપી અલેક્ષ રાક્ષસી કુલમહત્વાઓ કરે છે પરંતુ નેટલેથી સતોષ નહી પામતા વિદેશના અપમાનની આગથી સળગતા પોતાના ભાઇ પ્રત્યે 'વૈર લે'વાના એક નિશ્ચયપર આવે છે વૈર લેવાની તરકટી યુક્તિ રચી વડીલ બન્ધુને પોતાની ભય કર માદગીના સમાચાર કહાવે છે શુભી લુટારો કીંત્રા બહારવટીયાના ઉપનામથી અકીંત થયેલ બલીમ જેસલની તદ્દન પ્રપચી અને મનાવટી વાતપર બન્ધુપ્રેમી ભોજો રાજા વિશ્વનાથ ગાંધી સ્વપાતન સાથે ભાઇની ખખર પુછવા જેસલ કને આવે છે. ત્યાથી નાટકની ગતચાત થાય છે

૧૦૮
૧૦૯
૧૧૦
૧૧૧
૧૧૨
૧૧૩
૧૧૪
૧૧૫
૧૧૬
૧૧૭
૧૧૮
૧૧૯
૧૨૦

સતિ તોરણ નામે ખેલના મુખ્ય પાત્રો.

પુરુષ પાત્ર

જેશળ	કુચ્છ, ભુજા અંગનગેના નાનાદિત વટારો. જે પહેલાનો કુર પણ પછીથી સતિ તો- રણના ઉપદેશથી બનેલા પરમ ભક્ત
સંઘામસિંહ	જેશળનો મોટો ભાઈ
માલદેવ .. .	સૌરભ નગનો રાજા (મયકનો પિતા)
મથકસિંહ...	ગજા માલદેવનો પુત્ર (કુમુદિનો ભવિષ્યે થનાર પતિ)
સાસતીયો...	તોરણનો પતિ. (એક ખંડીઓ રાજા) વેશ્યા યાત્રી પછીથી સતિના ઉપદેશથી સુધરેલ.
બહાદુરસિંહ	.. જેમણનો નિય મલાહકાર સરદાર.
મલરાજ .	.. માલદેવનો સેનાધિપતિ
સરદારસિંહ ...	કુમુદિનો વકાફાર સરદાર.
સધીરબ્રહ્મ મતિનો એક શ્રીમંત (પાછળથી સતિ- ના હાથે સુધરેલ.) .
અખંડાનંદ	તોરણના ગુરુ
લાલાયો...	.. સધીરનો ભત્રીજો
લક્ષ્મીદાસ...	લક્ષ્મીનો યોગી મહાન્ત
મુક્તાનંદ ..	લક્ષ્મીદાસનો અજાની શિષ્ય.
અભેદરામ અખંડાનંદનો જાની શિષ્ય.
નંદશંકર... એક બ્રાહ્મ આત્મા

શ્રી પાત્ર.

સતિ તોરણ.	સાસતીઆની ધર્મ પત્નિ. સતિત્વની શા- ક્ષાત મુર્તિ
કુમુદિની	રાણી મમરેશ્વરિની પુત્રી.
સમરેશ્વરી ..	.	સમરધ્વની રાણી
ફૂલાંદે	માલદેવની રાણી, (મયકસિહની માતા)
મદનિકા...	...	નાયકા સાસતિયાની માનિતિ પાછળથી અખ- ડાનદના શીષ અભેદરામના હાથે સુધરે છે.
અપક	મદનિકાની દાસી.
રૂપાંદે...	...	સત્રામસિહની સ્ત્રી (જેથળની ભાભી)
ઉજળી...	...	એક વાણીયાણુ
નિપુણીકા	}	સતિ તોરણની સખીયો
તરલિકા		
લલના		
ગુણવંતિ		
દરબારીયો બુટારા દોસ્તો, સાધુઓ દાસીયો વારગનાઓ વિગેરે વિગેરે સ્થળ (સિન્ધ કાઠીયાવાડ કચ્છ)		

ૐ પરમાત્મને નમઃ સતિ તોરલ નાટકનો ટુંક સાર.

સુત્રધાર-ઘડવર રતુતી, વસ્તુ સુચન—આળાઓનું સતીત્વ
ગુણગાન—પ્રમાણ.

પ્રવેશ ૧—પાહાડની બચકર ગુફામાં જંગલ પોતાના
બાહારવટીયા મીત્રો સાથે દેવીપુજનની તૈયારીમાં વીચાર કરી રહ્યો
છે, પ્રથમનું પોતાના વડીલ બાપ સંપ્રામર્શીલ તરફથી થએલા
અપમાન બદલ માછીનું બાહાનું કાદી બાપને મળવા બોલાવી તેની
સ્ત્રી રૂપાદે સાથે આવતા મેલાપ પૂર્વના અપમાનનો ક્રોધાગ્ની પ્રજ-
વલીત થતા બાપ બોળાનું ખુન કરી, ખુશી થાય છે તેવામાં વણીક
લોકોની જન આવતા લુટ ચલાવી પુસ્કલ પૈસા મળવાથી આનંદ
માની દેવીને પ્રસન્ન કરવા બાપ બોળાના બલીદાન ઉપરાંત
પાહાડ સળગાવી કિસ્મત માને છે

પ્રવેશ ૨—લક્ષ્મીદાસ નામનો ઠગ મહત્ત્વ લટખી ઉડાવવાની
લાલસાથી, સસારી સ્ત્રી પુરૂષોને મોહિની વસીકરણ વીગેરે કરી આપી
કિંજળી નામની સ્ત્રી ઉપર આશક પડે છે તેનો શીખ્ય મુક્તાનંદ
ગુરૂની બ્રહ્મ પુદ્ધીથી ગુરૂનો તીરસ્કાર કરે છે અને તેની પામેથી
ખાનગી પૈસા પડારી લેવાની તજવીજ કરે છે, તેવામાં સધીર
નામનો ઠગ વણીક તથા તેનો મીત્ર નદશકરને કાગીની પત્રીકાનો
ચમ માધુનં સમજાવી ભરમાવી, સાધુ કલ્પમોદગ પામેથી પૈસા લઈ
ચીઠી લખી આપી પોતાના ભત્રીજા કાલીયા સાથે વણીક વીધાની
કિસ્તાઈ જણાવે છે, જંગલ નદશકરને લાથ તાળી આપી પૈસા એકલો
પચાની કાઢી જાય છે.

પ્રવેશ ૩—સતી તોરણ પોતાના ખાનગી માકાલમાં બજન કીર્તન ગાય છે, સખીયોને સતી ધર્મનો ઉપદેશ સમજાવે છે પોતાની માસીની પુત્રી, કુમુદીનીને, નીતી ગ્લાન વીગેરે સમજાવે છે, તેમાં તેનો વ્યભીચારી સ્વામી સાસતીયો શીકાર રમી પ્રવેશ કરે છે સતી સ્વામીને નીરપરાધી પણ પખીને વધ નહીં કરવાનો ઉપદેશ આપે છે, છતાં કંપડેલ સાસતીયો તોરણનો તીરસ્કાર કરી મદ્દનીકા નામની સખેલ વેચ્યાં પોતાના મકાને નેડાવે છે, ત્યાં પ્રેમ આનંદના વ્યભીચારી ઉદ્દગારો કહાડતો મદ્દનીકાના દ્વારે મધપાન કરી ચાલ્યો જાય છે.

પ્રવેશ ૪—સતી તોરણના બગીચામાં કુમુદીની સખીયો સાથે હામ્યીનોડા કરે છે તેવામાં મૈરબ નચના માળવ રાગનો કુમાર મયક રસ્તામાં થાક લાગવાથી બગીચામાં વીરમ વેરા પ્રવેશ કરતા કુમુદીની તથા, મયકનો મેલાપ, પ્રેમ દર્શન તથા, અગમ પરસ વચન લઈ કુમાર તથા કુમુદીની પોતપોતાને સ્વદેશ જવાના વીચાર-ની વ્યુદ્ધા રહે છે.

પ્રવેશ ૫—મદ્દનીકા ગુણકાના મકાનમાં સાસતીયો તથા તેના મીત્રોની ગમ્મત, ગુણકાની દ્રવ્ય હરણ કરવાની કળા, એકાએક સર્પ નીકળી સામતીયો ડસ કરતા તોરણના સ્વામીનું મર્જુ, સ્વાર્થી મીત્રો ઊમટીપાને મુએલો સમજી નામી જાય છે, ગુણકા મદ્દનીકા તે લામને જ ગલમાં અગર ખડેરમાં નોકરો માથે ડિગડાવી નાખી દેવાડાવે છે.

પ્રવેશ ૬—જગલમાં સરદારસિંહ, પોતાના નોકરો સાથે કુમુદીનીને સ્વદેશ તરફ રથમાં ખેમારી ચાલ્યો જાય છે. તેવામાં

જેસણ તથા તેના મીત્રો આવી કુમુદનીના રક્ષણ કરનાર સરદારશી-
હને દાર કરી, કુમુદનીને કબજ કરી પોતાની ગુફામાં લઈ જાય છે.

પ્રવેશ ૭—જીના ખડેરોમાં—સાસતીયાની પડેલી લાસ, સતી
તોરલ પોતાની સખીયો સાથે સ્વામી સોધમા આવે છે મર્જુ પામેલા
સ્વામીને જોઈ, સતી અપાર શોચ કરી 'શ્રીજયોતીનારાયણનું' સ્મર્ણ
કરે છે. ખલુ ભક્તિના પ્રતાપથી, સતીના સતોત્તમી સર્પનું ઝેર
હિતરી જાય છે અને સાસતીયો નવીન જીવન પામે છે, પોતાની આવી
અધમ સ્થિતિનો વીચાર આવતા સતીનો ઉપકાર મળી થયેલી
ભુલનો પશ્ચાતાપ કરી સામતીયો સુધરે છે સતી તોરલ નવીન સમ્પ્ર-
દાયી સુધરેલ પતીને સાથે લઈ પોતાના ગુરૂ અખંડાનંદના દ્વારે
ઉપદેશ લેવા જાય છે.

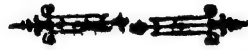
પ્રવેશ ૮—કગ સાધુ લક્ષ્મીદાસનો શીષ્ય મુક્તાનંદ ગુરૂને
દાર કરી પેમા પડાપી લેવા માટે રાગની ચલમમા ઝેરી ખુદી પાય
છે ગુરૂનો અત સમય પામે આવતા મુક્તાનંદ શીષ્યને પૈમા ॥
થાપણુ સંધીર શેઠને ત્યાં છે તેની ચીટ્ટી બતાવે છે તેમાં સંધીર
શેઠ આવે છે ભત્રીજા લાલીયાને ચાલાકી વાપરવાનું સમજાવી, સાધુને
લખી આપેલી ચીટ્ટીને પરસાદ સમજાવી સર્વના દેખતા ચીટ્ટી આવી
ખાય છે, મુક્તાનંદ ચેલો તથા સાધુ લક્ષ્મીદાસ હાથ ધમી રહે છે ગુરૂ
મર્જુ પામતા સંધીર પૈમાની વાત ઉડાવે છે. ચેલો ગુરૂ ગુમાવી હાથ
ધમનો રહે છે.

પ્રવેશ ૯—મોઢરાની ભયકર ગુફા—કેફ કરેલી કુમુદની
ઉપર જેસણનો ખળાટકાર, ખાલાડુર સરદાર આવી પોઠ લુપ્તવાનો
સમય સમજાવે છે, કુમુદનીને ગુફામાં પુરી જેસણ પોઠ લુપ્તવા જવા

તૈયાર થાય છે તેવામા મયંકસીંહ બાણેજ મામા જેસલને મળવા આવે છે, મયકને રોકવાનુ કહી જેસલ પોક લુટવા જાય છે, પાછળથી કબ્જ થયેલી કુમુદનીનુ રૂદ્ધ સાબળી મયકસીંહ તપાસ ચલાવે છે આખરે પ્રેમી જોડાનો મેળાપ, મામાએ પોતાની પ્રેમપાત્ર કુમુદનીને કેદ કરી દુખી કરી જેથી કોયે બરાબ્ર કુમુદની માયે ચાલી નીકળે છે તેવામા જેસલનો સરદાર બાહાદુરસીંહ આવી મેકાબુ કરે છે. વીર મયકસીંહ ઉશ્કેરાઇ જઇ, ખુનખાગ લડાઇ જગાવે છે, સરદારે ત્યાં લુટારાઓની બયંકર લડાઇમા જેસલના સરદારે હારી જાય છે, કુમુદનીને મયકસીંહ બચાવે છે. ટેપ્લો.

પ્રથમ અંક સમાપ્ત.

અંક ૨ જો.

પ્રવેશ ૧—વેરાનમા, ધનધોર મયાનક ગુફામા જેસલ લુટ ચલાવી પુષ્કળ દ્રવ્ય મળવાથી આનંદીત બન્યો છે, ત્યાં તેના સરદાર બાહાદુરસીંહ આવી કુમુદનીને મયકસીંહ છોડાવી ગયો તેની ખબર આપે છે પાપી જેસલ બાણેજ ઉપર ગુસ્સે થઇ તેને પકડવા માટે સરદારે સાથે સમરેશ્વરી રાણી, કુમુદનીની માતૃશ્રીના રાજ્ય તરફ જવાની તૈયારી કરી પ્રથમ મરદારોને મોકલી પાછળથી પોતે જવાની તૈયારી કરે છે.

પ્રવેશ ૨—જંગલમાં—મયકસીંહ ત્યાં કુમુદનીની ગુફામાંથી સુખરૂપ છુટકારા માટે મયકનો ઉપદ્રવ માની સ્વદેશ જવાની વાતચીત

કરે છે, તેવામા જંગળ પ્રથમથી મોકલેલા, બારવડીયા સરદારે આવી પોચે છે, બાલાદુર મય કરીલના લાથવી કેટલાક સરદારે મણી પામે છે, ઇશ્વર કૃપા રી મયક તથા કુમુદીની નીર્વીઢને ગાન્યા જાય છે પાછળ થી જંગલ પોતાના સરદારોનુ થયેલુ ખુન જોઇ ક્રોડેરામ જાય છે, સરદાર બાલાદુરસીંહ સાથે એકદમ સમરેશ્વરીના દરબાર તરફ મયક-સીંહ તથા કુમુદીનીને જલદી પકડી પાડવા ઉપડી જાય છે

પ્રવેશ ૩—ધરમશાળા જ્યા તોગલ તથા સાસતીયાનુ ગુરુને મળવા જતા મુકામ કરવુ, તેવામા ગુરુ અખ ડાનદનુ પોતાની જમાન સાથે આવી મળવુ. સાધુને ભોજન માટે સામગ્રીની ચીન્ટા થતા સધીર નામનો વણીક આવે છે, સતી તોરલના રૂપથી મોહીત થઇ જાય છે સતી તોરલ સતમંડળને ભોજન આપાવવાનો ઉપદેશ કરે છે, સધીર શેઠ ઠગાઇ કરી તોરલ પાસેથી વચન લઇ સાધુને રમોઇ માટે અન્ન આપાવે જે સર્વ સાધુમંડળે જમવા જાય છે સાસતીયાને ગુરુ તરફથી મંત્રાપદ્મ મળે છે, પાછળથી સધીર હમ વણીક સતી તોગલ ના વચનનો બદલા માગે છે, સતી હા પાડે છે, મુખે સધીર શેઠ વીષયાદ અને પ્રેમની માગણી કરે છે ને પોતાના દારે આવવાનુ કહી આદ્યો જાય છે, પાછળથી તોરલનો સ્વામી આવી સર્વ વાતથી જાણીતો થાય છે, મત્તને જાય અને પાપોનો લય એ ઇશ્વરી નીયમને આધારે નીડર અને સતી તોરલ તેનો ભક્ત સ્વામી સાસતીયો વણીકના દાર તરફ જાય છે

પ્રવેશ ૪—વ્યલિચારી સધીર શેઠ-તોરલના મેલાપના આનંદમા હાહમાઈ કરી નવીન પોશાક પહેરી બત્રીજ લાલીયા સાથે આનંદ કરે છે. ત્યા સતી તથા તેનો સ્વામી આવી કિતમ ભક્તીના

બોધ આપી મધારને સુધારે છે છેવટે જ્ઞાન પામી સધીગતી ગુદી મુધરી જાય છે અને પોતાની તમામ મીલકત બત્રોજન લાલીયાને મોપી પોતે સાધુ બની ઇશ્વરભજન કર્યા, ગુરુ અખ યાન દ્વારા મદીર તરફ જાય છે તોગલ સતીને ઉપકાર માને છે

પ્રવેશ ૫—સમરેશ્વરી રાણીના સમરગઢમાં ખાનગી દરબાર—કુમારી કુમુદીનીના વિયોગનીચીન્તા કરે છે, તેવામા ઠાગપાળ આવી કુમુદીનીના પંધારવાની વધામણી આપે છે, કુમુદીની તથા મયકમીહ પ્રવશ કરે છે, રાણીનો અપાર આનંદ, કુમુદીનીને સુખ દુઃખની વાર્તા પુઝતા પાપી જેસલ આપેલા દુઃખમાર્થી દેખાવાના વીર મયકમીહનુ ઓળખાણુ કરાવે છે, અને પોતાના અંજગશ્ક સરદારસીહનુ માર્જુ જણાવે છે, રાણી મમરેશ્વરી મયકસીંહને સર્વ રૂપ ગુણ સપન્ન સમગ્ર કુમુદીનીના દસ્ત મેળાપની તૈયારી કરે છે. તેવામા માતાત્રાસ વર્તાવતો પાપી જેસલ આવી પોચું છે. ભયકર ખુનમાર લગાઈમા, મયકસીંહ પોતાના મામાના હાથે માર્યા જાય છે રાણી સમરેશ્વરી જેસલને સતીઓમા શીરોમણી, માક્ષાત દેવીરૂપ સતી તોરલના પ્રભાવનુ મેળુ મારે છે જેથી તોગલને કબજે કરવાનો જેસલ અભીમાન ધરે છે રાણી તથા સરદારોમા માહા ત્રાસપાયઃ લગાઈના અને રાણી તથા કુમુદીનીને કેદ કરે છે દેખલો.

પ્રવેશ ૬—નાયકા મદનીકાને દારે, માહાત્મા અખ યાન દ્વારા શીખ્ય અભેદગમ આવે છે, કામ દેવ જીતવાના ગુરુ ઉપદેશને આધારે, ગુણુદા દારે નીવામ કરે છે, મદનીકા, અભેદગમ ઉપર મોહિત થાય છે, પ્રેમ ઇચ્છાની માગણી કરે છે, અભેદગમ પક્ષ ગમા સુતો ગુનો ગુણજને ધર્મોપદેશ કરે છે, ગુણુદા વીરવના પુર જેસમા

આવવાથી ઉપદેશને તીરસ્કાર કરતી અબેદરામને સોટકાનો માર મારે છે, અબેદરામ વેશ્યાના પલંગનો પાચ મીનીટ સ્પર્શ થવાથી પોતાને પડેલા કબૂતરી હકીકત જણાવી. રાત્રી દીવસ આજ પલંગમાં સુનારને ઇશ્વર તરફથી કેટલો અસહ્ય માર પડશે તેનો ખ્યાલ સમજાવે છે, સત પુરુષના મહાન વાક્યનો ઉપદેશ થતા મદનીકાને જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે, અબેદરામની મારી માગી પોતે તેની શીષ્ય બની જાય છે.

પ્રવેશ ૭—અખડાનંદ ગુરુના આશ્રમે સંતમડળનું બકતી જ્ઞાન થાય છે, ત્યાં મદનીકા—ગુણીકા—અબેદરામ સાથે આવી શીષ્ય બને છે, કામ ક્રોધ લોભ મોહ ઝીતવાના અધીકારી અબેદરામને ગુરુજી ધન્યવાદ આપે છે, જેથી ખીજા શીષ્યો કામદેવ જીતવાને માટે જવાની ગુરુ પાસે રજા માગે છે, મુક્તાનંદ કામદેવ જીતવાને અભીમાન કરી રજા માગે છે. બાદ જ્યોતીનારાયણ પ્રગટ થાય છે. ત્યાં કપટી સાધુ વેશે તોરણને લેવાના વીચારથી આવેલો જેસલ ત્રોડારશાળામાં સતાઈ રહ્યો છે. તેવામા તોરણ નામની ઘોડી છુટે છે. તેને બાધવા માટે સતી તોરણ આજ્ઞા કરે છે. સેવકો ઘોડીને બાધવા માટે ખીલી ઠોકના સતાઈ રહેલા તોરણના રૂપમા લીન થયેલા જેસલની હથેલી વચ્ચે બુલથી ખીલી ઠોકાય છે. પાછળથી જ્યોતીનારાયણનો પ્રસાદ વહેંચતાં, સતીના હાથે એક ભાગ વધારે પડવાથી વધે છે, છેવટે શોધ કરતાં ક્રોધસંતાપલા માણસનો ભાગ સમજી તેની તપાસ કરે છે. જેસલને શોધી કાઢી. હકીકત પુછતાં તોરણ ઉપર મોહીત થઈ પ્રેમની માગણી કરે છે, તોરણ સતી, શુદ્ધ જ્ઞાન ઉપદેશ આપી. જેસલને તેના પાપ કર્મનો તીરસ્કાર આપે છે.

જેસલની ઉપર તગવાર ડિગાન છે, ત્યાં તેના મવાગ સજ્જડ થઇ જાય છે, ભુમી ઉપર ચોટી જાય છે, જેસલ પોતાના બળની હાની થઇ નમજી મતીનો ચમત્કાર જોઇ, યાજા માગી દામ બને છે, સુધરે છે, ઇસ્તગ્બક્તીનો ઉપદેશ પામી સતી તોગ્જને ચરણે નમે છે, સતી દેવી, પાપી જેમજના હાથથી થયેલા ઝાળા ઝર્મના ચીત્ર બતાવ છે ટેબલો.

અંક ૨ સમાપ્ત.

અંક ત્રીજો.

પ્રવેશ ૧—માલ દેવનો દરબાર મયકના માતા પિતાના પુત્ર ત્રિયોગથી જોડાઈ ગમગીની તેણે માલ મયગામી માલ મયગામી પ્રત્યેથી મયકના મત્યુ મમાગાર લઈ એક દિનનું તાલુકુ મુલાકાત મમાગાર મમાગી રાણી તથા રાજાના અત્યંત શોક અને કોતમિ પુત્ર મગણના પેર વધાના ઇરાદાથી માલવદેવ લસ્કરની તૈયારી કરી જેરાજને પકડી લાવવાના દૃઢ નિશ્ચયપર આવી પ્રયાણ થયું.

પ્રવેશ ૨—ગુફા જેસલના ડાકુ સરદાર બહાદુરસીની જાનમા સપડાયેલી કુમુદીની તથા સમરેધરીની કેદી હાલત શીખાવતી કુમુદીની ના સાન્નિધ્યપર મુગ્ધ થએલ બહાદુરસીની કુમુદીની પામે પ્રેમની માગણી મતિત્વના ઘટપર અચળ રહેનારી કુમુદીનીનો ઇન્કાર આથી તો મા દીકરીને દુગતમા બહાદુરસી પ્રત્યેની ધમકી પણ શીયળના રક્ષણ માટે જીવનને તુચ્છ ગણનારી વિરાગના કુમુદીનીનું સ્વયંત્ર ટેકમા

અચળ રહેવું આથી કોઈ ભરાઈ તેલના કડકડતા કડાયામાં નાખવાની તૈયારી તેવામાં મુનિતીના પયે ચંડેલો જેસલ તથા સતી તોરલ વીગેરેનું ત્યા આવવું અને પાપીને આવું પાપ ન કરવાને સદ્બોધ પણ અજાનના નિમીશ્યા ઘેગયત્તા કામીને પથ્થર પર પાણી અને કરેલ હુકમનો અમલ કરવાની સગાથીયોને મુચના પણ સતિનું શીયળ સાચવવાની તોરલની ઇશ્વરની મુતી પ્રભાવે અને પોતાના સતિત્વના પ્રાગટ્યે અચાનક પલાડની તળેટીમાંથી રાક્ષસ પ્રકટ થઈ પાપી સગદાર બહાદુરીસીલનેજ કડાયામાં નાખી પાપીને તેના પાપની યોગ્ય શિક્ષા.

ટીપ્પણ.

પ્રવેશ ૩—મદનીકા ગ્રહ કામ જીતવા નિકળેલો મુર્ખ શિષ્ય મુક્તાનંદનો આવંશ ત્યા સતિ પ્રતાપે ધર્માવલખી થયેલ મદનીકાનું આવવું માત્ર ઉપરથીજ શુદ્ધ દેખાતા બગ ભક્ત મુક્તાનંદનું મદનીકા પર મોહીત થવું અને વિપય લાલશાએ પ્રેમની યાચના પણ પવિત્ર મદનીકાનો તિરસ્કાર અને સદ્બોધ તોપણ અજ્ઞાતાને વશ થયેલ મુક્તાનંદની એકજ હદ આથી તેને સુસ્તે લાવવા શુદ્ધ મદનીકાનો યુક્તિસગર ઉપરનો પ્રેમ અને મદનીકાની સુચના મુજબ વસ્ત્રાલકાર લેવા મુક્તાનંદનું જવું લેને ગયે પુત્ર ઔર ખો આઈ કસમ

પ્રવેશ ૪-દરીયો તોરલની સાથે હોડીમાં બેસી સારભ નગર જવા નીકલેલો જેશળ અચાનક પવનના વાવાઝોડાથી હોડીની ડુબવાની તૈયારી આ દૈવી કોપથી મોતને પાસે આવેલ જેઠ જેસલનો કમકમાટ અને આ ભયથી મુક્ત કરવાને સતિ તોરલને જેસલની વિનંતિ તેથી તોરલે તેને બચાવવાનું વચન દઈ આજ પર્યંતના સઘળા પાપ ખોલવાને જેશળને કહેવું આથી જેશળ પોતાના

જે અને સતિ તોગલ પોતાના શીયળ પ્રભાવ હોયીને કોનારે લાવે છે આથી જેસલ મુખે તોગલ યજોગાન અને મતિનો કપફેરા બાદ સકળની પ્રવાણની તૈયારી ત્યા પુત્ર વૈર લેવાની પ્રતિજ્ઞા કરી નિકલેલ રાજા માલદેવનુ લગ્નકર મળીત આવી જેસલને કેદ કરવુ

ટૂંકલો

પ્રવેશ ૫—મદનિકાનું નિવાસસ્થાન—સમાર ગુપ્તની અભિવાધા માટ મરી ધીરજો મુક્તાનદ મદનીકાની આગ્યાનુસાર લઈ આવેલ વસ્ત્રાલકાર આપી પોતાની મળીત દુઃખા પરીપુર્ણ કરવા કહેવુ, આથી તેની પાપગતી સુધારવા મદનીકા સદુપ્દેશ આપી તેને નુગ્મતે ચડાવેલો બાદ ત્યા મદગુરુ અખડાનદ સાચ સતિ તોરલ રીગેરેનુ આવવુ મદનીકા તથા મુક્તાનદનુ દર્શન કરી ત્રુતાર્થ થવું બાદ જેસલને કષ્ટ મુક્ત કરવા મર્ચનુ માનદેવ રાજાના દરબારમા પ્રયાણ

પ્રવેશ ૬—માલદેવનો લગ્ન દરબાર—મયકતા મન્યુઆયત જેસલ પામે માલદેવનુ ખુલાશો માગતુ જેસળનો પશ્ચાતાપ પુત્ર પોતાના વેગગ્નીથી મળગતા માલદેવે ક્રોધે ભરાઈ મયકતા ખુનતા ગતાહની ગીક્ષા કરવાનો દટ વિચાર કરી ગુતાહતા બદલામા જેસલના ગન્ને લાયેને કાપી નાખી વધ કરવાના તૈયારી તેવામા અખડાનદ તથા સતિ તોરલ વિ આવી રાજાને અનેક પ્રકારે સમજાવવુ અત કામ ક્રોધ, લોભ અને મોહનેજ ખરા ગુનેગાર ગણાવી જેસલને દોષ મળીત હરાવી શીક્ષાથી મુક્ત કરવા, કહેવુ પણ તેથી નહી સમજતા માલદેવનુ પોતાના વિચારોપર અચળ ગેહેવુ જેથી તોરલ પોતાના પાતિવ્રત્ય પ્રભાવે જ્યોતિનાચણનુ પ્રગટ થઈ માલદેવના પુત્ર મલકને સજીવન કરી જેસલના ગન્ને લાયો સાજ કરે છે આથી સર્વત્ર આનદ અને મયક કુમુદીનીના હસ્ત મેલાપ

સમાપ્ત.

સતિ તોરણ નાટકના ગાયનો.

મુત્રધાર બાળાઓ--

૧

ૐ શ્રી નાગાયણે નમ

મુખનાયી, શેપશાયી—

ૐ શ્રી.

કમળા નામ, કમળા કાન્ત,

કમળા વદન, સદન રાન્ત,

પ્રભુત પાળ, પાણી પાણી—

ૐ શ્રી.

નવિન નાટ્ય તુ સુધાર,

આપ કૃપાનો આધાર,

માગુ સહાય ગુણ ગાધ—

ૐ શ્રી

બાળાઓ—

૨

ચર્ણે નમે સ્નેહે વળી વિનવે,

સતિયોના નામે મોટા મુનિયો નમે,—

શિયળ શ્રગારે શાણી દેહ દીપાવે,

પતિ પ્રભુમા જેનું મનકુ ગમે—સતિયો

હરિદર ને બ્રહ્મા જેના પાગણીયે જુલ્યા,

મણુતા કિત્તમ ગુણ તનના તાપ સમે—સતિયો

સાવિત્રી સતિયે પતિને યમથી છોડાવ્યો

ચાડ ચરિત્ર જ્ઞતા જગતે ગમે—સાતયો.

જનનીયા—

૩

હલકે આવે વગ્ની જનરે, આતે હીરાશા વરરાજ,

હીરાશા વરરાજ ને, ડપાળા ઝાઝા,

જાણે મોટા મહારાજને - આને હીંગના વગરાજ

મળશે હીંગનાને વીજળી વડેનું જાડું,

એ તે કાંઈ પુન્ય યોદ્ધે - આને હીંગના વગરાજ

લક્ષ્મીનાથ, ઉજળી— ૪

આજને આવે જોખનગાલી,

જગ નનામે નેના મીઠા મેરીજન,— આજને

જાના વા, છેડ કાઢ જાણે જાના

માસરીયા જાણુશેના અગરમે જાણ

જાડ અચળી જાના, જ્યાં મેગ માન—આજને

તેરી અદામે ધાણેલ હુણે

જાના ધીમે મે જિંજ પ્યારી નિરંત્રી કમાન

જાણે જાણી, જાણે જાણી, - અચળી

૫—

આજને

અધીર લાલીયો — ૫

જાણે જાણે, જાણે નાજનાત કેળીરે,

કાકા જાણ કરી, માંડુને લાધો લોખના

વણિક પિઠા સુધી મોટા, જાણે પિઠા એ આગળ ખોટી,

અધધધ, અધધધ જન, થયા પ્રભુ પ્રમદ

ભાઈ ભાઈ થયા પ્રભુ પ્રમદ હાલ (જુજારા) જાણે, જાણે

કાકા આ કપોચામાયા હાલે, પરણીયા મારા માટે નાનકડી

રોડાણી લાલીયા ૫૭૧

પછી હુ મોટા કાકા કરી મહારી લાડી માયે મગાઈ કરવા જાણે

અને જાણ એક ધમ્પેશલ જોડાવીયા, અદર એસીસુ ને પછી

ગાડી આમ ચાલશે, જુઓ કી... . . છક-છક-છક-છક—

ત્રેવલીના ચૂપ રહે, બધું થશે

મજત માલથી મોજ ઉઠાવો,

પોદ મેલીને ગેશે આવો

ચાલો હવે ઘેર, થકા છે લીલાઘેર,

લાલીયા હ

ડાકા હ ... હ હ હ વાવા વાવા,

તોરણ, કુમુદિ, સખીયો ગરબો-૬

શ્રી હારે લોલ, ગહેલો તે અવતાર કયા ધરોગે

મચ્છનણો અવતાર મહારાજાજારે,

મચ્છે સંખાસર મારીયોગ, વાળ્યા અત્માના વડ ચાગ, મારા તાજારે,

જગપાત કાન કંઠ જુમાણ રે લોલ, — શ્રી હરિ રે લોલ

ખીજે તે અવતાર, કયા અવતાર કયા ધરોગે, કચ્છ તણો

અવતાર, મહારા વહાલારે, કચ્છે સમુદ્રનુ મથન કર્યુંરે,

કાઝ્યા છે ચાંદે રતા, મહારા વહાલારે, જગપાત કાનજ

જુમાણ રે લોલ

સાખી

વારાહ થ હિણાક્ષનો કર્યો હરિ સહાર

ઉગાર્યો પ્રહલાદને, ધરિ નૃસિંહ અવતાર,

ઢાળ (૨)

ધર્મ પથમ વામન ઉપરે, હરિ છળવાને બળિને,

બં ત્રિભુવન, ત્રિઉગ માંદીરે, આખો પાતાળે બળિને,

પરગુ ધરી, રાત્રા અર્જુન માર્યા,

પાપિ ગાવષ્ટનો ગવ કિતાર્યો,
કીધી, નિહાવિ ભુમી નાથરે, તાત વેગ્યા અગિને,

સાખી

ગવણુ હરિ લાગ્યા ભિતા, વરન્મિ રઘુકુળગમ
અધમો ધ્વારણુ કૃષ્ણુ થઈ, ક્યા ભકતા કામ,

ઢાળ (૩)

મુઢ્યા, અવતાર પ્રભુ ગ્યા ધર્મ, એહ લાવેને,
ભય હરશે કલકી અવતાગી, ગાવિદ ગુણુ ગાવેને
એવા ચરિત્ર નાગયણના, -એહ લાવેને,
મમજીને નગનાગી, ગોવિદ ગુણુ ગાવેને,
એ શ્રી હરિ કોલ

તોરણ —

૭

મતિયોને ગહેની, તનપર, સુન્દર મજાવુ રેણુ સાચુ,
ટકની ટીલડી કરવી લલાટે, લગ્ન કાળ દ્રગ ભરીયે,
નિનયની નાળી નાકે ડપાળી, હરી હેત હાર, હૈયે ધરીયે-સતિ
કુલિનતા ફેરી સજવી સજની, કોડે કચુકિ નિત રી.
ગળકે કમનિય, યુગલ કરોમા, દાન તણી શુભ ચુડી-સતિ
સાડી ગિયળની અગ ઓપાવે, અળતો પતિદત્ત કેરો,
મર્યાદા આઝર પગ ઝમકે, ચતુરાધ ચરણીયો પહેરો—મતિયોને

મઢનિકા—

૮

પ્રેમ રંગે હુ અનગે ખરી યુવતી,
રસ બસ થઈ પ્રિય નરને પ્રિતે રીઝાવતી—રંગ
મધુકર મોહનજી રહો, યૌવનના આગમા,

રમી હ્યો સ્નેહ સાથ મધુર પ્રેમના પરાગમા,
જુલાવતિ, અગ પ્રિયે કળિ વિકસવતી—પ્રેમ રંગે

તોરલ-સાસતિ મદનિકા— ૯

હો યૌવન વનના માળ, પ્રિય પધારો મોહન મહારા,
વિપય વામના દુષ્ટ ગણો, મન બ્રહ્મ કરે પિયુ પ્યારા
જાગેજા દુષ્ટા અહિંચી આવી તુ નિચ ગાવી,
માની 'યો પ્રિતમ વાત તિતની તમાગ,
છાનીરે શાળી સતિ, ડા'પણુ કરે શુ અતિ.
મુક્ય પતરાજી બધી, મને પતાવ ના,
ચાલ પ્યારી, મુખજારી તુ છે મહારી રમઝારી
વારી રમીયા હાથ વમનારા,
હા હા બહાયા આ શુ કમે

ચૂપ,

જા

આ યૌવન વન—

કુમુદિની—

૧૦

ખિલી મુ આ તુલ વાડીરે, માટેલી રાણી,
ચ્યના નેને પાળીરે, સાંકેલી રાણી,
નના મન લગા મુમે બુદ્ધ કળિ, કળિ મુમે,
ધેલો થઈ રસ અમેરે માટેલી રાણી,
મુગધિ સમીર વાયે . . . માટેલી રાણી
તન પ્રકૃતિલિત થાયે મન થન ગન થાયેરે,

સાખી

વિવિધ મુમન, નવરગના વિવિધ રમે ભરપર,
વિકસિત થૈને ડોલતા, હર્ષ વાયે જોઈ કર—ખીલી શુ

સખિયો કુમુદિની

૧૧

વા .ર ગીલી રસવેલી, યૌવન મદમાતી રસીલી,
 જાઓ બની શુ આમ થેલી, સતાવો શીદ મને સાહેલી,
 વારે છણકો—ઓહો ઠણકો,
 પ્રેમ તાન, માનમા બયેલી—સતાવો શીદમને સાહેલી,
 હુ બાળા અજ્ઞાત મખીગુ, બાણું પ્રેમની વાન,
 પ્રેમ બીજ પ્રગટાય થતાં યૌવન વરસા શરૂઆત,
 હાવ ભાવે સૌ જણાયે,
 બટક બોલી શુ જણાય ? ઉહુ.

તંગ આ કચુકા કટી ઠીલી—યૌવન મદમાતી—

કુમુદિની—

૧૨

„ નિકટ ન દેખું પારધી, વાગ્યા ન દેખુ બાણુ,

„ હુ તુજ પુછુ હે સખી, શાથી નિકળ્યા પ્રાણુ.

x x x x x x

મયંક—„ જળ થોડું પ્રિતિ ઘણી, વાગ્યા મોહનાં બાણુ,

„ તું પી, તું પી, વિવાદમા, નિકળ્યા બેના પ્રાણુ.

x x x x x x

„અતિ ઝિખ્મ તાપે, ટળવળે થઈ ત્રણાતુર મૃગને મૃગી.

●

●

●

„ દીઠા સરોવર શુસ્ક, દોડી આવીયાં કુવા લગી.

●

●

●

„ ત્યાં તીર પર જોઈ અદ્ય નિર, પ્રેમી ત્રશીતવાદે ચઢ્યા,

●

●

●

„ વદિ તું પિ, તું પિ, દંપતિ, તજી પ્રાણુ પૃથ્વીપર પડ્યા.

કુંભુદિની-મયંક-

(૧૩)

બહાલમ બહેલેગ પ્રિતેયા દસીને દામીને દેગે
 મારા મીડડા મોહન વરણ મીયા ગય કમળ ગહેને
 મનેહના સદેશા કહેજે
 પ્રિતના દહાન લલિત લેગે
 સ્યામ વિરહી વંડુ વંડુ ના કરશે
 રાનિ સદા પ્રિય કરમા ભરશે
 મુખકર મનહર, લીમકર પ્રતિમા પળ પળ મન કરશે-બાવમ-
 શુદ્ધ સ્નેહના મત્ર ભણીને, ગુણીયલ ગાધી ઠટ ગ્રથી
 હે પ્રિય પથા
 વા ગુણવતી
 છે પ્રણામ
 સિધાવો બહાલા વિનતી ઉરધરજે--બહેલેરા

મદનિકા—

૧૪

હારે રસીલુ રગ ભર્યુ ખીસેલુ પ્યાર આ માડ ગંતન,
 છુ નાર નવેલી હુ અલખેલી પ્રીય ગખેલી રીઝા મોહન-રંગી
 પ્રીતે રીતે લલના હુ લટકે છેલાને લોભાવુ,
 રમીયો રંગે રીઝાવુ, જોળન જુલે જુલાવુ,
 અધરામૃત પાનમા ગુલ્તાન કરી ભોગી મન ભાવુ,
 આ તનમન વાડ જીવન. રસીલુ

મદનિકા—

૧૫

પ્યારે નમન ન મન મારો મય હાર ગઇ,
 ગાલા જોળન હય ખીચારો મય હાર ગઇ.

તીરછી નજરવાડે બાન લગત હયે
 કોઈ હકી મન હમારે મય હાર ગય
 મય દધ બેચન જાતી બીન્દાબન
 બૈયા મરોરે ગાલન કારો મય હાર ગય

સાસતિઓ —

તેજે અબડને જખમીને હમે દીલદાર કર દીયા
 હમે બીનધારપર મેરે જીગરકો પાર કરીયા

સોરલ—

૧૬

„ પતિ નવ ધગ આવ્યા, યામિની પેહાર વીતી,
 „ અધિક હૃદય માલી, લાગતી હાય ભીતી.
 „ પ્રભુ પ્રભુ મુખ કે'તી શ્યામિમાં ચિત્ત પ્રોતી,
 „ અતિ અધિર થઇને, આવી હા પથ જોતી

સોરલ—

૧૭

આવો વાહરે અનાયોના નાથ વાહલાજી કંઈ વીનતી
 દયા ધરી દીલમા દયા ઉગારો સ્વામી આ પળે હરી.
 પાન્ડવ જરથી લીધાછે ઉગારી બળતા બચાવ્યા,
 બાળ મારી વળી તારયો ગજરાજ ઉગારો શ્યામી

સાખી

સજ્જન કીધી નાર જાણી દાદ જયદેવની
 તેમજ મુજ ભરથાર વિપ હરી હરિ જીવતા કરો.

વાહલાજી વખત થાય સતીનુ સોભાગ્ય જાયે
 રાખો બાનની લાજ, ઉગારો શ્યામી આ પળે

મુક્તા-સધીર-લાલીઓ- } ૧૮
ઉજળી—

દે દે મેરી મુડી, છોડ ખાત અયસી ટેડી,
નહિતો માર માર અબી તેરી તોડુ પસલી
હે હે હે હે હે હે (૨) ખાવાજીની ખુદ્દિ જુઓ ધુળમા મળી-ફે દે.
કચુ ખનિયા તુ દોગ ચલાવે,
વાણીયે પચાવ્યુ ધન પ્રભુ ન કઢાવે,

{ માર લાત
હાં—હા—આ શી વાન.

કહો કાકા કેમ
થયુ ધન હજમ,
હામ શીરા કરમ,
ન—ન—
દે—દે—

કુમુદિની— મરાઠી સાખી-૧૯

ક્યાં નિજ સુખનુ સ્થાન સરોવર, ક્યાં નિજ મયક પ્રતાપી,
કૂર કરિવર પદ કચરાતી, કુમુદિની રહી વિલાપી.
દો દુઃખ કાપી, સિંહનર આવી હણે પાપી.

ટોલો.

અંક બીજો.

લુટારાઓ

૨૦

સૌ સુરસીરો બની નીડર બહાદુરો ખરા દીલ્લદાર
 શતરૂને હણવા શક્તિ અગે શખા જ મે જોરાવર
 વૈરીના લગ્નએ પ્રાણ, ધરી કૃપાણુને કટાર
 નમી પડે છે હાગી થઈ લાચાર સુગ સરદાર
 લુટીને ધન કરીએ અમન સદા ચમન થઈએ મધન
 સદાએ મન ડિલગ સગ અપાર— સૌ સુગસીરો

જેસલ—

(૨૧)

મારૂં માઝ આ તજવારે પાપીને
 શોધીને બાધીને જાડે લાડે ઝટપટ.
 કરી છળ ધરી બળ પેમે બળ જો ભુતળ
 દુષ્ટને પગડુ કરેડુ હુ પગડુ બડુ રંગડુ
 ધીક્કાર ધીક્કાર કુર વેરી થયો દૂરજન
 મોઘ હડાય પ્રગટાય, ઊરમાહી ન સમાય,
 કોપીને રીઝા પાપીને સંહાર ગર્વ સડુ કિતાર—મારૂં મા

કુમુદિ-મથંક —

૨૨

પ્રિતિના પયે જે પ્રાણી વિચરતા, નહિ કષ્ટની પરમા કરતા,
 બ્રમર કમળને પ્રાણજ દે છે, મૃગ પ્રેમે વિધાઈ રહે છે.
 પ્રિત રીત નહિ રહેલી રમિલા છે મહુ મૂશકેલી,
 ઉરમા પ્રેમ ધરતા અવનિમા વિશ્વ અનુસરતા પ્રિતિના પયે

તોરણ—

૨૩

મીંડી મીંડી નીં ફરડી લ્યોને જ્ઞાણ,
 ગ્વામી થાઓ સુખાળા.
 મેવું ચરણ કમળ સુકોમળ
 એહ ધરી રસનાએ રહુ નામ,
 ત્રેયની મુરતી જપુ માળા
 મૂખી રહો, રટીઆળા—મીંડી મીંડી

અખ ડાનંદ સાધુઓ— ૨૪

નારાયણ મુખ ગાવો સાધુબાઇ, હરિસો ધ્યાન લગાવો
 કાયા માયા છોડ ચલેગે, નિબર્થ આમ મમાવો
 કામ ક્રોધ મદ લોભ મોહકો મનમે માર દટાવો
 ત્રીકુટી તારમે સુગતા માધી, ધુન અલખકી જગાવો કે નારાયણ

તોરણ—

૨૫

રેન્ને વિભુ સ્લાય, શ્રીવરે સતિના આધાર,
 ભકતોની બીડયુ ભાગનાર, સાચાના તમે સ્લાયકાર
 આગ્યુ ધર્મ મકટ માયે, હરિ આજી તારે હાયે.
 વચને મધાઇ છુ હુ નાર, વાલારે વેગે કગે બહાર—માચાના.
 વિરૂપવર વિપતિ નિવારો, ભડમો છે એક નમારો.
 ભાગ્યાના છો ભેડ મગજનહાર, બહાલારે, લજ્જા મખનાર માં.

લાલીયો—

૨૬

અની જમજુ હવે તો મોટા શેડ વાદ વાદ,
 વણા નોકર રાખીશુ હાથ હેડ વાદ વાદ,
 ચાલુ અફડા હુ આમ, અસ વાદ વાદ વોદ—અની.

મળી ગયા ખુબ ડંપિયા, ખેડે કડા કડી દુપીયા,
 પરણીને લાવીશુ નાનકડી લાડી,
 માચી પહેરાવુ ચોળી સાડી,
 કેમ
 ગમત ગમત મોજ કરીશુ.
 ગાડીમા બેસીને રોજ ફરીશુ—ડચ-ડચ-ડચ—મનીં

વારાંગનાઓ—

૨૭

રાજ્ય મિલાસન રાજેરે શુરવીર મહારાણી
 ગહે પ્રજા સપે સુખમાણીરે, શુરવીર મહારાણી
 કિર્તી કિરણુ ધારી અદિકા જે રી
 ન્યાય સુધા વરસો વાણીરે—શુરવીર
 પાપી શતક ઘણ કમળ સમુદની,
 કતુ હિમ્મત કપે જાણીરે—શુરવીર

મદનિકા—

૨૮

આ અચળ અપળ નયન ધારે માડ હુ કારી કટાર,
 આ કમર લચક યોવન મચક જોઈ બનેલા ખોપાર
 પ્રીતીનો પાસ રાખી કર પ્રેમીદાસ
 રૂપાળી રસાળી નાર હુ નખરાદાર—આ અચળ
 મદભરી નજરમા રાખુ ઊરમા રસપુરમા
 બનાવુ યોગી ભોગી પળમા સયોગી પળમા,
 પ્રેમ કમળ કેરા પરીમળમા કર ભ્રમરને તામેદાર—આ અચળ.

મદનિકા, અલ્લેદરામ—

૨૯

મોઘા સુખ સસારના સુદર મહિલાથી માણીએ,
 અલખેલા કિમ ગયી અબળાપર પ્રીતી આણીએ

અમુલ્ય લટકુ યોગન કેરૂ ગયુ ધરી મૈવ આવે
રહીને રામા રસીક સ ગાયે ભોગ ભોગવો ભાવે-મનહર મા ગુણે

અભેદરામ—

કમીની તનમાહા વિકટ વિપીન જહા કામ ચોરકા બાસા
મુકિત મણી હાથોંસે છીન લે દેવે દુરમતી કાસા—પ્રીતી આણીએ

મદનીકા—

પીન પીયો ધરી અબુજ વદના વળી ભર જોગન અગે,
જન્મ વૃથા તે જનનો જગમા જે નવ રાચે રગે-પ્રીતી આણીએ

અભેદરામ—

નર્કસ્યબદી હયગી રડી તપો વીખદી જનનો
કેસપર જે મોહાધ જને નર મુર્ખમાહા સોહી માનો—પ્રીતી

મદનીકા—

૩૦

ગાઉં હું ગુણ તારારે,
સ્નેહ કમળાવર પ્યારારે હે જગનાથ,
મસાર સાગર મહાજળ તરવા,
શ્રીહરી સાચા નાવ મારારે—હે જગનાથ.
પુર્ણ પતીત હું અધમ સદાની,
દીનબન્ધુ તારી દીનદારારે આ તારો દીનદારારે—હે જગનાથ.

તોરણ તથા સર્વ ભક્ત મહા—

ભજન ૩૧

સદગુરૂ મળીયા, સર્વે સશ્વય ટળીયા,
મહારી ભવ કેરી ભ્રમણા ભાગીજી હોજી,
ખીજ બધુકડીને પ્રેમ પલીતો,

મને જ્ઞાન ગંધાલીયુ વાગીજી હોજી—સદગુરુ
 શ્રી નર હોય તો મન્મુખ લડજે,
 ઓઝ્યા કાલ્પર જાગે ભાગી હોજી
 ધન ધન દા'ડો પ્રભુ પાટે પધાયા,
 રૂડી ઝળ હળ જ્યોત્યું જાગીજી હોજી—સદગુરુ
 ગુરુજી પ્રતાપે ભોલ્યા તોગલદે,
 અમને હૃદયે ધણીની લાગીજી હોજી—સદગુરુ

તોરલ—

૩૨

જેસલ કરી લે વિચાર માથે જમ કેરો
 અના જેવોરે સસાર, તોળાદે કરે છે પોકાર
 આવોને જેસલ રાય આપણુ મળીયે
 ખરા સત હોયે ત્યા જઈ ભળીયેજી
 આ ભવ આવીયો અવતાર માથે સદગુરુ ધાર,
 જાણુ ધણીને દરબાર બેઠલી કિતારે ભવપાર—આવોને—
 મોતિ એરણુમા ઓરાય માથે ધરણુ કેરા ધાય,
 કુટે કાગડીયા કહેવાય, સાચાની ખરે ખર્ચુ થાય—આવોને—
 નવલખ કોથળાઓ ખંધાય, ત્યારે ગાંધીડો કહેવાય,
 પિરામાણેક હાટ વેચાય તેનાં મૂલ મોંઘા થાય—આવોને—
 નિત્ય નિત્ય કી ન્હાવા જાય કોયલા ઉજળા ન થાય
 બેટા ગુણિનનો તેનો આપ કોને કહેવા જાય—આવોને—
 દેખાદેખી કરવા જાય, એ નર અધુરીયા કહેવાય,
 લાથમા દોષો લઈને, છતી આપે જે દૂવે પડવા જાય,
 એ તી ચાર જુગની વાણી મતિ તોગલ દેવી ગાય.

અંક ત્રીજો.

કુલાદે—સખીઓ—

૩૩

સખી નવ એન દિવસ રેન પડે લગાર મને,
આવે ક્યારે પુત્ર પ્યારો, એ લાડકવાળો મારો.
અધીર એ વિણ આન આ કિરિયન્તાતુર બને—સખી૦
ધીરજ મન ધારો બાધ, કરો નહીં ચિન્તા કાઇ.
કુમારશ્રી કાલે મળશે, આશા સહુ આપની કળશે,
વામ અંગ ફરકે મારૂં, મનહું એથી ધરે કિચાટને—સખી

માલહેલ—

૩૪

કરું દુષ્ટને ઠાર હું આવાર,
બળુ કોધે અપાર, પોંચાડુ યમ દુવાર—દુષ્ટ
અધમ જીવન કરી હવે તું જમણ કયા.
વૈર વાળુ ને પ્રજાળુ ગર્વ ગાળુ ક્યું કાળુ,
કર્મ તે શર્મનું ધર્મ ભુલીને છઠ્ઠી જનારૂં—દુષ્ટ

સમરેધરી—

૩૫

નીદીથી ભાગ્યની કેવી અવળી બાજુ જણાયે,
રાજ્યને પાટ સૌ હારી નારી શાને મરજી હ લાયે—અવળી૦
દુખકર આવા દીવમ વીતાવું ઉલટું ભરીશ હા આગે
ક્યાં દુખ વન આ રાજ્ય સુખે કયા
કર્મે લખ્યું શે ગુભાયે—અવળી બાજુ

જસલ તોરલ—

૩૬

ભજલે મન નારાયણનું નામ,
જાવું છે માયા મલી, દીન જનના સાચા બેલી,
રાધાવૈર બનસ્યામ—ભજલે૦

ઉત્તમ નર, તન મેળવી, માનવ કરીલ ઉત્તમ કામ,
આ પણ એળે જો જાશે તો, પડશે ચોરાશી કામ,
આવ્યુ આ ઉત્તમ ટાણુ, નહિ મળે ખર્ચે નાણુ,
મેલુ મુક્તિનુ ધામ—ભજશે.

સાખી

મોહ જતા સૌ ભય ટળે, ભય ટળતા દુર શોક,
શોક જતા શાન્તી મળે શાન્તી સુખદ વીક્ષોક,
જવુ છે માયા મેલી—

મદનિકા-મુક્તાનંદ— ૩૭

છો મારા જીવન આધાર જોગીરાજ

મુક્તાનંદ-કયસી બાકી બ્રહ્મટી કમાન,

ધ્યાસી નયનોક મારો ન ખાન.

મદનિકા-માણો રગરાજ ભોગી આજ—છો મારા.

સાખી.

કંગન નથની દામણી નવસર હીરા હાર,

સાડી સુરત શહેરની લાવી દયો આ વાર

મુક્તાનંદ-અખી જાકે મેય લાકે આતા હુ દીલદાર,

તુજે ધ્યાસી દુલારી સજવુ શીગાર-છો મારા.

૩૮

પાપ ત્હાર પ્રકાશ જાડેજા પાપ ત્હાર પ્રકાશરે,

ત્હારી ખેડલીને ખુડવા નહિ દહં જાડેજા-તોરલ કહે છે.

હરણ હેર્યા લખચાર તોરલ દે હરણ હેર્યા, લખ ચારરે.

કદક વનના મગલા મારીયા, તોળાદેરે જોશળ કહે છે.

ૐ

કર્મ તહારા સંભાર્ય જાડજા કર્મ તહારા સંભાર્યરે—તારી એડલી.
 બુટી કુંવારી જાન સતિનારી લુગી કુંવારી જાનરે,
 સાન વીશુ મોડઅંધ મારીયા તોળાદરે, જેસલ કહે છે
 ધર્મ તહારો સંભાળ્ય જાડજા ધર્મ તહારો સંભાળ્યરે—તારી એડલી
 તોડી સરોવર પાળ, સતિ નારી તોડી સરોવર પાળરે,
 ગહેન ભાણેજને દુભવ્યા તોળાદરે જેસલ કહે છે
 કષ્ટક પરમારથ કર જાડજા કષ્ટક પરમારથ કરરે—નારી એડલી
 માથાના જેટલા વાળ અતિ નારી માથાના જેટલા વાળરે.
 એટલા કુકર્મ મહે કર્યા તોળાદરે જેસલ કહે છે.
 પાપ તહાર પ્રકાશ જાડજા પાપ તહાર પ્રકાશ.
 વિનવે જેસલ રાય, સતિને વિનવે જેસલ રાય,
 સતિ નારી આ તારી એડલી ભવપાર વિતાર

તોરલ મદનીકા—

૩૯

ભજત ભય હારી વેકુંકના વીહારી બહાલા
 નામ પરવારી શ્રી ગીઘારીલાલા—ભજત
 વીશ્વનાટકના જીવન ટોળે સ્વેચ્છાથી સર્વે નચાવે
 સુ ધાર એવા પ્રભુ પોતે નોતમ ખેલ રચાવે—ભજત ભય.
 મીઘ મુનીવર ધ્યાન ધરે વળી
 શેષ શારદ ગુણુ ગાયે એવા પ્રભુને નીશદીન ભજતા,
 જન્મ મરણુ ટળો જાએ ભજત ભય હારી

સમાપ્ત.

બસ બેડો પાર !!!

ચકડોળે ચઢેલા, કટાળીને ગાંડાધેલા અને માથાના દુખાવાને લીધે બેચેન થયેલા ફરદીના હાથમાં નીચે લખેલા હેર ઓધલની ખાટલી આવતા, અને મસ્તકે મર્દન કરતા કહે છે કે બસબેડો પાર! આ હા હા ! ! ! હેર ઓધલથી શુ ફેરશર! ઉધ છે કે હોંસીયારી નહી નહી. હેર ઓધલનીજ લકેજત છે. મગજ તો એટલું બધુ શાન્ત થયુ છે કે બસ બેડો પાર! શરીરે બસ, ફેલા. તેમજ ચાદાના ફરદીએ હાથે લઇ શરીરે લગાડવુ કહો કયા આતશ ? કયા બેચેની ? એકદમજ શાન્તી બસ બેડો પાર !!!

મેના-પોપટ હેર ઓધલ	ખાટલી એકની કીમત	૩૦ ૦-૧૨-૦
શાન્તી હેર ઓધલ	„ „	૩૦ ૦-૮-૦
મોહન હેર ઓધલ	„ „	૩૦ ૦-૪-૬

એજન્ટ

ડી. છોટાલાલની કું.

સુરત બસાનપુરી ભાગેશ

દાજભાઈ ઉકાભાઈની કુંપની

નવસારી બજારમાં

કીજ્જાલાલ યુ મલજ (લાલાજી) ભરૂચ

બનાવનાર

ડો. (ચુનીલાલ) ભગવાનદાસ ગોરધનદાસ.

કડોદ (સુરત)

મકાન બંધાવનારને ઉત્તમ તક

હમારે ત્યા તાફરી, નવદગી, શાહાબાદી વીંગરે દરેક જાતની અને કોઈપણ સાઈઝની રફ તથા પોલીસ લાઈઓ, ફેન્સી વીલાયતી તેમજ દેશી ટાઇલ્સ, મેગરોલો નળીઆ અને લાથ છાપ સીમીટ, વીંગરે જથાબધ તથા છુટક મળશે

તેમજ

લાઈઓ, ટાઇલ્સ અને ગાલીઆ કંટ્રાક્ટથી
બેસાડી આપીશું

બહાર ગામના આરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપવામા આવે છે

ચંદુલાલ ઠાકોરદાસની કંપની.

નં ૪ હંકનરોડ-મુબઈ

જાહેર ખબર.

હિન જાણાવવા અમારો માનેકીતા મનો સમયાનુસાર
પ્રતીદીપમા મહત્તમા આવશે

૧ અન્ન નમોદ	૧-૨-૦
૨ જુમી રીજા	૦-૨-૦
૩ કીચો-મીડ	૦-૨-૦
૪ મતી તાગ	૧-૨-૦
૫ મચ્છરી	
૬ ગાની ભ	
૭ અભમનગનો નાના	,
૮ રમમા રહેમ	.
૯ વચિત જુગ્યા	,
૧૦ તાગમખા	,
૧૧ જુમી જાલિમ	,
૧૨ નવલ ગા	,
૧૩ મયુર-૧૬૪	
૧૪ આખા દરજ	,
૧૫ તાગે માપ	

માનેષ

શ્રી સરસ્વતી નાટક સમાજ.

